

Memo

Onderwerp

Verwerking opmerkingen ODH op natuurtoets NGC

Projectnummer

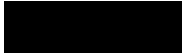
2022-139

Datum

12 maart 2024

Kenmerk

2022-139-08

Van**Status**

Definitief

Aan

Omgevingsdienst Haaglanden

Inleiding

Ter voorbereiding op de aanvraag van een ontheffing en vergunning op grond van de Wet natuurbescherming voor het project "Baanaanpassing Noordwijkse Golfclub" is aan de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) een concept van de natuurtoets voorgelegd. Naar aanleiding daarvan is een schriftelijke reactie van ODH ontvangen die vervolgens is besproken. De opmerkingen en afspraken zijn verwerkt in de aanvraag die in december 2024 is ingediend. In dit memo is beschreven op welke wijze de opmerkingen zijn verwerkt en waar deze te vinden zijn in de definitieve natuurtoets. Daarbij wordt steeds de opmerking uit de brief van ODH geciteerd, gevolgd door een reactie in cursief.

Wet natuurbescherming – gebiedenbescherming

1. In de natuurtoets wordt geconcludeerd dat negatieve effecten op de nauwe korfslak op voorhand kunnen worden uitgesloten. Wij kunnen deze conclusie niet onderschrijven doordat is gebleken dat de nauwe korfslak op het terrein aanwezig is en de beoogde activiteit gedeeltelijk plaatsvindt in geschikt leefgebied. Het verwijderen en terugplaatsen van de strooisellaag, waarvan wordt aangegeven dat dit wordt uitgevoerd op grond van de zorgplicht, is naar ons inzien een mitigerende maatregel om effecten op de nauwe korfslak te voorkomen. Wij vragen u de natuurtoets hierop aan te passen.

De natuurtoets is hierop aangepast (paragraaf 4.4.4, pagina 27).

2. In de natuurtoets zijn overige effecten naast stikstofdepositie alleen uitgewerkt voor de realisatiefase. De redenering hierachter is dat er in de beoogde situatie minder effecten plaatsvinden dan in de huidige situatie. Op basis van ons overleg met u, delen wij deze conclusie. De mondelinge toelichting dat er minder kunstmest en minder bestrijdingsmiddelen worden gebruikt ontbreekt echter in de natuurtoets. Wij vragen u dit toe te voegen.

Dit is toegevoegd in de natuurtoets in Bijlage 5 Stikstofonderzoek.

3. We verzoeken u in de natuurtoets nader toe te lichten op basis van welke kenmerken is bepaald dat de oppervlakten waar de plaggen naartoe verplaatst worden geschikt zijn voor het habitatype H2130 Grijze duinen.

Dit is beschreven in de natuurtoets in paragraaf 4.4.2 (pagina 26 en 27) en Bijlage 6 Transplantatie van duingrasland.

4. We vragen u nader te omschrijven wat de werkwijze is met betrekking tot het verplaggen, in lijn met het uitgevoerde onderzoek wat is toegevoegd als bijlage. Dit mag een beschrijving zijn van de stappen die worden genomen tijdens het plaggen en voor het beheren/controleren van de plaggen na afloop om de kans op aanslaan te vergroten.

Dit is toegevoegd in de natuurtoets in Bijlage 6 Transplantatie van duingrasland.

5. We vragen u toe te voegen hoe het opnieuw te ontwikkelen H2160 Duindoornstruweel op de locaties met tijdelijke aantasting van het oppervlak mogelijk wordt gemaakt.

Met oog op de uitbreidingsdoelstelling van H2130 Grijze duinen en de in verband daarmee in het aanwijzingsbesluit opgenomen "ten gunste van-regeling" voor H2160 Duindoornstruweel wordt H2130 ontwikkeld in plaats van H2160 terug te laten komen. De afgelopen decennia is H2160, mede als gevolg van de lage konijnenstand in het natura 2000-gebied, uitgebreid ten nadele van onder meer H2130.

6. In de natuurtoets wordt beschreven dat het wegverkeer van leden en leveranciers niet is opgenomen in de AERIUS-berekening omdat de hoeveelheden in de referentiesituatie en beoogde situatie gelijk aan elkaar zijn. Een AERIUS-berekening moet echter alle relevante emissiebronnen van een project bevatten. Uit onze ervaring blijkt tevens dat een gelijk aantal verkeersbewegingen veelal niet het geval is, bijvoorbeeld doordat er sprake is van een verandering in het aantal leden en veranderende behoeftes in de vorm van bestellingen/contracten ten opzichte van de referentiesituatie. Wij verzoeken u de verkeersbewegingen nader te onderbouwen en toe te voegen aan de AERIUS-berekening. We wijzen u erop dat alle emissiebronnen van de gebruiksfase tevens moeten worden meegerekend in de AERIUS-berekening voor de realisatiefase indien de banen gedurende de beoogde activiteit in gebruik blijven.

Dit is toegevoegd aan de AERIUS-berekening, zie daarvoor Bijlage 5 Stikstofonderzoek van de natuurtoets.

Wet natuurbescherming – soortenbescherming

Vleermuizen

Uit de natuurtoets komt naar voren dat het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied voor rosse vleermuis en mogelijk andere soorten vleermuizen. Wegens het ontbreken van geschikte bomen met holtes worden verblijfplaatsen in bomen van rosse vleermuis uitgesloten. Er is niet beschreven op basis waarvan wordt geconcludeerd dat de bomen niet geschikt zijn voor rosse vleermuizen en andere vleermuissoorten (b.v. gewone grootvleermuis en watervleermuis) die verblijfplaatsen in bomen hebben. Het is onduidelijk op welke wijze bomen binnen het plangebied gecontroleerd zijn op aanwezige holten, loszittend schors, plakoksel en/of spleten die door boombewonende vleermuizen als verblijfplaats gebruikt kunnen worden. Tevens zijn geen foto's aangeleverd waaruit blijkt dat een controle heeft plaatsgevonden.

Dit onderzoek is opnieuw uitgevoerd en gedocumenteerd. Dit is te vinden in de natuurtoets in Bijlage 7.

Daarnaast wordt niet ingegaan op andere vleermuissoorten (b.v. laatvlieger, gewone dwergvleermuis, watervleermuis en ruige dwergvleermuis) die ook foerageren binnen het plangebied en/of sprake is van essentieel foerageergebied. De ecologische onderbouwing hiervan ontbreekt. Daarnaast is niet beschreven of lijnvormige elementen aanwezig zijn welke kunnen dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen. Nader onderzoek is benodigd om de functies van het plangebied voor vleermuizen te kunnen bepalen. Het is tevens onduidelijk in welke periode de werkzaamheden worden uitgevoerd,

wat de duur van de werkzaamheden zijn en of de werkzaamheden al dan niet leiden tot verstoring op aanwezige vleermuizen. Op basis van de huidige informatie kan niet worden geconcludeerd of sprake is van een ontheffingplicht voor de Wnb.

Dit is toegevoegd in de natuurtoets in paragraaf 5.3.1 (pagina 30)

Vogels

Uit de natuurtoets komt naar voren dat in en rondom het plangebied de aanwezigheid van broedvogels niet uitgesloten kan worden. Er wordt aangegeven dat er geen vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in het plangebied aanwezig zijn met uitzondering van de ransuil. De boom met nestlocatie van de ransuil staat ruim buiten het werkgebied, waardoor de nestlocatie of eieren niet worden vernield bij het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen. Echter wordt niet ingegaan op aanwezige roestplaatsen van de ransuil in de omgeving van het nest. Gezien de werkzaamheden onder andere bestaan uit het kappen van bomen is het onduidelijk of roestplaatsen van de ransuil verloren gaan.

Dit is toegevoegd in de natuurtoets in paragraaf 5.3.2 (pagina 31). Er gaan geen nest- of roestbomen verloren als gevolg van de kapwerkzaamheden.

Daarnaast wordt niet ingegaan op de aanwezigheid van andere vogelsoorten met een strikt beschermde of kwetsbare status waaronder uilen (b.v. bosuil en velduil), roofvogels (b.v. havik en buizerd) en de tapuit, én hun mogelijke nestlocaties. Nader onderzoek is benodigd om de functies van het plangebied voor de tapuit, uilen en roofvogels te kunnen bepalen. Op basis van de huidige informatie kan niet worden geconcludeerd of sprake is van een ontheffingplicht voor de Wnb.

De door u genoemde soorten hebben geen nesten in het werkgebied. In de bomen die zullen worden gekapt bevinden zich geen nesten van bosuil en roofvogels (buizerd, havik, sperwer), zie daarvoor ook in Bijlage 7. De velduil broedt nergens in het Zuid-Hollandse duingebied (zie <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7680>) en is op de golfbaan ook nooit broedend waargenomen. De tapuit kan wel op het terrein van NGC broeden, in de daarvoor geschikte delen van de golfbaan worden echter geen werkzaamheden uitgevoerd.

Wij willen u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat het broedseizoen een globale periode betreft die loopt van 15 maart tot 15 juli. Afhankelijk van weersinvloeden kan deze eerder of later starten of eindigen. Sommige vogelsoorten broeden vanaf januari en anderen broeden tot en met augustus of zelfs september. Het broedgeval is hierin leidend en beschermd. Voor wat betreft algemene broedvogels is het derhalve raadzaam de werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren, dan wel buiten deze periode (niet ontheffingplichtige) maatregelen te treffen om vestiging van algemene soorten te ontmoedigen.

Dit is als zodanig beschreven in de natuurtoets in paragraaf 5.3.2 (pagina 31) en Bijlage 8 Ecologisch Werkprotocol.

Reptielen

Uit bijlage 3 van de natuurtoets komt naar voren dat de zandhagedis niet is aangetroffen op de locaties waar de werkzaamheden worden uitgevoerd. Derhalve wordt er vanuit gegaan dat de soort niet aanwezig is. Echter is het onderzoek niet volledig conform het inventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus en het Kennisdocument Zandhagedis (BIJ12) uitgevoerd. Hierbij dient minimaal één week tussen de veldbezoeken aangehouden te worden. Dit is niet het geval tussen het tweede en derde veldbezoek, waar vijf dagen tussen gelegen zijn, waardoor mogelijk aanwezigheid van de zandhagedis gemist kan zijn. Aangegeven wordt dat de aanwezigheid van de zandhagedis, ondanks

het uitgevoerde onderzoek, alsnog niet volledig uitgesloten kan worden, vanwege geschikt leefgebied in en rondom de locaties waar gewerkt gaat worden.

Daarnaast is niet beschreven op basis waarvan wordt geconcludeerd dat de aanwezigheid van overwinteringshabitat van de zandhagedis kan worden uitgesloten. Gezien de zandhagedis aanwezig is binnen het plangebied en geschikt leefgebied voor de soort aanwezig is, kan zowel verstoring als beschadiging en vernietiging van voortplantings- en rustplaatsen van de zandhagedis niet worden uitgesloten. Hierdoor kunnen overwinterende zandhagedissen verwond of gedood worden en overwinteringshabitat verloren gaan. In de natuurtoets wordt aangegeven dat de locaties worden afgeschermd met reptielenschermen om de zandhagedis uit te sluiten. Wij onderschrijven deze conclusie. Echter zijn wij van mening dat na het plaatsen van de reptielenschermen de mogelijke ingesloten zandhagedissen afgevangen en verplaatst dient te worden naar geschikt alternatief leefgebied. Op basis van de huidige informatie kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een ontheffingsplicht voor de Wnb.

Het onderzoek naar de zandhagedis is wel conform het daarvoor voorgeschreven protocol uitgevoerd. Door een onzorgvuldigheid in het verslag daarvan is dat echter niet duidelijk. Dit is hersteld in Bijlage 3 van de natuurtoets. In het rapport (paragraaf 5.3.3 (pagina 32) en het EWP (Bijlage 8) zijn nadere mitigerende maatregelen beschreven om te voorkomen dat zandhagedissen worden gedood of verwond en voor het verplaatsen van de soort is ontheffing aangevraagd.

Amfibieën

Uit de natuurtoets komt naar voren dat de rugstreeppad direct ten noorden van de golfbaan is waargenomen, maar aanwezigheid van geschikt leefgebied op de golfbaan niet voorkomt. Er is niet beschreven op basis waarvan dit wordt geconcludeerd. Vergraafbare bodem, muizenholletjes en vorstvrije bodem vormen onder andere het overwinteringshabitat van de rugstreeppad. Door het ontbreken van deze informatie, kunnen wij geen oordeel vormen of het uitvoeren van de werkzaamheden invloed heeft op de rugstreeppad die zich in de directe omgeving van het plangebied kunnen bevinden en of op grond van de Wnb een ontheffing benodigd is voor het uitvoeren van de activiteit.

In de natuurtoets (paragraaf 5.3.3 (pagina 32) en het EWP (Bijlage 8) zijn nadere mitigerende maatregelen beschreven en voor het verplaatsen van de soort is ontheffing aangevraagd.

Grondgebonden zoogdieren

Uit de natuurtoets komt naar voren dat binnen het plangebied geen verblijfplaatsen van boommarters aanwezig kunnen zijn wegens het ontbreken van geschikte bomen met holtes. Er is niet beschreven op basis waarvan wordt geconcludeerd dat er geen geschikte bomen met holtes aanwezig zijn en derhalve de boomarter niet in het plangebied aanwezig is. De soort is eenmalig waargenomen, waardoor aanwezigheid niet zonder een ecologische onderbouwing en/of nader onderzoek uitgesloten kan worden. Door het ontbreken van deze informatie, kunnen wij geen oordeel vormen of het uitvoeren van de werkzaamheden invloed heeft op de boomarter die zich in de directe omgeving van het plangebied kan bevinden en of op grond van de Wnb een ontheffing benodigd is voor het uitvoeren van de activiteit.

Dit onderzoek is nader en uitgebreider uitgevoerd en gedocumenteerd. Dit is te vinden in Bijlage 7 van de natuurtoets.

